

II MONITORING IMPLEMENTACIJE POSTOJEĆIH ZAKONA

1. Zakon o javnom informisanju

Implementacija Zakona o javnom informisanju, obrađena je kroz odeljak o slobodi izražavanja. Ovde ćemo ukazati samo na prvi slučaj u kome je najavljeno korišćenje novih postupaka, odnosno mera predviđenih nedavno usvojenim Izmenama i dopunama Zakona o javnom informisanju.

Zora Dobričanin Nikodinović, advokat Milana Radonjića, nekadašnjeg šefa beogradskog centra Državne bezbednosti, najavila je pokretanje postupka protiv dnevnog lista *Blic*, shodno nedavno usvojenim Izmenama i dopunama Zakona o javnom informisanju, a zbog objavljivanja izjave predsednika SPO-a Vuka Draškovića, koji je kazao da postoje dokazi protiv Radonjića i Stevana Baste za ubistvo Slavka Ćuruvije. Advokat Milana Radonjića ukazala je da je su se u odnosu na njenog klijenta, *Blic* i Vuk Drašković ogrešili o prezumpciju nevinosti.

Nedavno usvojenim Izmenama i dopunama Zakona o javnom informisanju predviđeno je da je povreda prezumpcije nevinosti privredni prestup za koji je zaprećena novčana kazna u rasponu od 25% do 100% zbira vrednosti ukupno prodatog tiraža javnog glasila, isporučenog distributerima na dan objavljivanja informacije, i vrednosti prodatog oglasnog prostora u tom broju javnog glasila. Zakonom je takođe predviđeno da će u slučaju da je delo izvršeno prvi put, sud će izreći uslovnu osudu i zaštitnu meru javnog objavljivanja presude.

2. Zakon o slobodnom pristupu informacijama od javnog značaja

Udruženje novinara Srbije dobilo je sredinom septembra, 21 mesec nakon zahteva podnetog na osnovu Zakona o slobodnom pristupu informacijama od javnog značaja, potvrdu da čačanska policija ne poseduje službenu belešku o tome da je dopisnik „Večernjih novosti“ iz Čačka Vladimir Ilić napastvovao ovce lidera Nove Srbije Velimira Ilića. Vladimira Ilića je 4. oktobra 2007. napalo obezbeđenje Velimira Ilića dok je izveštavao o izgradnji klinike bivšeg ministra u selu Kačulice. Lider Nove Srbije tada je rekao da njegovo obezbeđenje „nije napalo novinara, već lika koga su hvatali sa spuštenim gaćama među ovcama, o čemu postoji službena beleška u policiji“. Velimir Ilić izjavio je još da je MUP otkrio da je bilo zlostavljanja njegovih ovaca i koza na imanju njegovog komšije, kao i da jedno od lica koje su zlostavljali životinje, liči na novinara „Novosti“.

Ispostavilo se da je jedino pominjanje napastvovanih ovaca u dokumentaciji policije, ono iz izjave čuvara Ilićevog imanja Dragana P. koju je čuvar, osumnjičen da je napao novinara, dao nakon incidenta. On je, naime izjavio da ga je tadašnji ministar Ilić zamolio da mu pripazi na imanje, a da je osoba koju je zatekao (novinar Ilić) ličila na „skitnicu i narkomana“ koja je

ranije seksualno zlostavljala ovce! Policija u Čačku nekoliko puta se oglušila o zahtev UNS-a i poverenika za informacije da dostavi dokument o kome je govorio Velimir Ilić, a zbog toga je ombudsman Saša Janković pokrenuo postupak za kontrolu zakonitosti rada Policijske uprave u Čačku.

U skladu sa odredbama Zakona o slobodnom pristupu informacijama od javnog značaja Policijska uprava u Čačku bila je dužna da bez odlaganja, a najkasnije u roku od 15 dana od dana prijema zahteva, tražioca obavesti o posedovanju informacije, stavi mu na uvid dokument koji sadrži traženu informaciju, odnosno izda mu ili uputi kopiju tog dokumenta. U ovom konkretnom slučaju, nepostupanjem po zahtevu, podnetom na osnovu Zakona o slobodnom pristupu informacijama od javnog značaja, Policijska uprava u Čačku je dopisniku „Večernjih novosti“ iz Čačka, Vladimiru Iliću, otežala odbranu od klevete. Istovremeno, sprečila je i da se blagovremeno učini apsolutno nespornim da napad obezbeđenja Velimira Ilića na novinara predstavlja isključivo čin gušenja slobode izražavanja.

3. Zakon o zaštiti podataka o ličnosti

Poverenik za informacije od javnog značaja i zaštitu podataka o ličnosti Rodoljub Šabić dostavio je Vladi Srbije Predlog Nacionalne strategije sprovođenja zaštite podataka o ličnosti. Ovaj dokument je sačinjen u saradnji sa ekspertima Komisije EU. Bio je predmet stručne rasprave na međunarodnom regionalnom skupu održanom sredinom maja u Beogradu. Nakon toga bio je predmet konsultacija sa domaćim ekspertima i tromesečne javne rasprave. Posle analize sugestija uobličena je finalna verzija i dostavljena Vladi Srbije 11. septembra.

Tekst Predloga Strategije dostupan je na Internet prezentaciji Poverenika, na adresi <http://www.poverenik.org.rs/images/stories/dokumentacija-nova/podzakonski-akti/predlogstrategijelat.doc>

4. Zakon o nacionalnim savetima nacionalnih manjina

Već u prvim danima po usvajanju Zakona o nacionalnim savetima nacionalnih manjina, ministar za ljudska i manjinska prava Svetozar Čiplić, uviđajući da taj Zakon nije usklađen sa setom zakona iz oblasti javnog informisanja, izjavio je da će pojedini zakoni morati da se izmene da bi nacionalne manjine mogle da osnivaju medije. “Korpus zakona iz medijske sfere ne predviđa i ne omogućava nacionalnim savetima osnivanje sopstvenih medija, pošto su kalendarski stariji od Ustava”, rekao je Čiplić, i dodao da će zbog toga oni morati da budu promenjeni kako bi bili usklađeni s najvišim pravnim aktom Srbije. Naime, Zakonom o nacionalnim savetima nacionalnih manjina, koji je Skupština usvojila 31. avgusta, predviđeno je da nacionalni saveti mogu osnivati medije, kao i da republika, autonomna pokrajina ili jedinica lokalne samouprave kao osnivači javnih medija koji u celini ili pretežno vrše

informisanje na jeziku nacionalne manjine, mogu u sporazumu sa nacionalnim savetom, u celini ili delimično preneti osnivačka prava na takvim medijima na nacionalni savet.

Pretpostavljamo da je ministar Čiplić, kada je govorio o neophodnosti usklađivanja medijskih propisa sa Ustavom, imao u vidu član 50. stav 1. ovog pravnog akta, u skladu sa kojim je svako slobodan da bez odobrenja, na način predviđen zakonom, osniva novine i druga sredstva javnog obaveštavanja. Reč „svako“ u smislu člana 50. stav 1. Ustava, ne podrazumeva i nacionalne savete nacionalnih manjina, budući da je reč o odredbi o pravima čoveka, svakog čoveka, fizičkog lica, pojedinca, pa posledično i svakog pripadnika bilo koje nacionalne manjine. Ovo pravo priznato Ustavom nije zapravo narušeno odredbama zakona iz medijske sfere koje ministar Čiplić ima u vidu, već Izmenama i dopunama Zakona o javnom informisanju usvojenim istoga dana kada i Zakon o nacionalnim savetima nacionalnih manjina. Tim izmenama je, između ostalog, protivustavno oduzeto pravo fizičkim licima (bili oni pripadnici većinskog naroda ili nacionalnih manjina) da osnivaju medije. Ovo pravo Zakonom o izmenama i dopunama Zakona o javnom informisanju dopušteno je samo pravnim licima.